

Інструкція № 2:

Гасіння невеликих пожеж та використання вогнегасників в історичних будівлях, музеях та релігійних об'єктах під час збройного конфлікту

Це коротка інструкція щодо методів гасіння невеликих пожеж на об'єктах зі значними культурними цінностями під час збройного конфлікту. Його слід прочитати разом із супровідною приміткою «Як робити» щодо першої реакції та безпечного використання вогнегасників. Він не замінює стандартних процедурних вказівок. Доступні додаткові поради щодо надання першої допомоги та відновлення колекцій та будівель після пожежі, щоб звести до мінімуму побічну шкоду від води. Про використання протипожежних ковдр дивіться: **Інструкція № 1: Захист іконостасу та стінних розписів на дереві під час збройного конфлікту.**

Варіанти вогнегасників у порядку переваги (див. ПРИМІТКИ)

1. **Водяний туман (без добавок)** – найбільше підходить для будівель зі значними та крихкими інтер'єрами; найменше пошкоджує крихкі поверхні та колекції, включаючи порцеляну, твори мистецтва та друковані матеріали.
2. **Вода** – наступний найкращий
3. **Пінопласт**
4. **Сухий порошок** - найбільш шкідливий і корозійний. **Не використовуйте в історичних інтер'єрах, якщо це взагалі можливо.**

“Важливо пам'ятати, що в ситуації, що зароджується, невикористання вогнегасника може мати більш шкідливі наслідки, ніж використання наявного вогнегасника, навіть якщо він не є ідеальним типом”
Дженсен і Зоммер-Ларсен, 2006

ГАСІННЯ НЕВЕЛИКОГО ВОГНЮ / ІСКРИ

ОБЕРЕЖНО: НАМАГАЙТЕСЯ ЗАГАСИТИ ВОГОНЬ, ТІЛЬКИ ЯКЩО ЦЕ БЕЗПЕЧНО: НЕ РИЗИКУЙТЕ
Найголовніше – не ризикувати і не загрожувати життю інших. Якщо вогонь не можна загасити двома одиницями, він занадто великий, щоб його можна було гасити. Більші пожежі вимагають дій пожежної служби.

Оцініть і ПІДТВЕРДІТЬ вид пожежі

Варіанти без вогнегасників

Параметри – Дії

1. Пожежна ковдра або вовняний килим/вовняна ковдра для важких умов, якщо є під рукою, кинути через полум'я/іскри, щоб загасити вогонь. Майте на увазі, що протипожежні ковдри можуть бути важкими, а історичні інтер'єри крихкими та легко зламаними
2. Пісок, кинутий через полум'я/іскри, за допомогою металевого відра/лопати
3. Використовуйте воду, подану через шланг, або привезену відром, з резервуара для води, якщо він розташований поблизу будівлі

Варіанти з вогнегасниками

Використовуйте вогнегасник за типом пожежі:
Дивіться примітку 1

Якщо вогонь - вуглецеві або органічні матеріали

- 1-й вибір. Водяний туман для історичних поверхонь та об'єктів
- 2-й вибір. Водяний вогнегасник

Якщо немає водяного туману або водяного вогнегасника, використовуйте в порядку переваги:

- Варіанти без вогнегасника
- Пінний вогнегасник
- Сухий порошковий вогнегасник (в крайньому випадку)

ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА – завжди вживайте превентивних заходів, де це можливо:

- **Перевірте** системи пожежної сигналізації
- **Обмежте** можливість поширення. Видаліть горючі речовини та звільніть простір навколо стаціонарних зборів, щоб вогонь менше міг поширюватися. Ізолюйте джерела живлення, закрийте двері, вікна та діючі системи вентиляції.
- **Призначити** пожежників, якщо є волонтери, для спостереження за будівлею – надайте інструкції.
- **Придбайте** вогнегасники. Якщо вогнегасники водяним туманом відсутні, то для звичайних горючих матеріалів можна використовувати стандартні котушки для шлангів, водяні відра або водяні вогнегасники.
- **Підготуйте** металеві відра з чистим сухим піском і поставте в будівлю; створити резервуари/резервуари з водою за допомогою резервуарів або боузерів і розташувати їх біля будівлі.
- **Збирайте** доступні запаси аварійних матеріалів для першого реагування - зберігайте в доступній допоміжній будівлі.
- **Навчайте** тих, хто, ймовірно, буде першим реагувати, використовувати обладнання.
- **Запишіть** свій сайт фотографіями. Додайте загальні зображення цілих приміщень, стін, дверей, стелі та підлоги, а також ключові деталі. Переконайтеся, що фотографії створені в цифровому вигляді або скопійовані. Корисні також відеоролики.

ПРИМІТКИ ПРО ВОГНЕСНИКИ

1. Існує п'ять основних типів вогнегасників, для яких стандартні галузеві інструкції щодо використання такі:
 - **ВОДА/ВОДА-ТУМАН:** легкозаймисті тверді речовини, такі як дерево, папір і текстиль
 - **ПІНА:** легкозаймисті рідини (нафтопродукти, фарби, розчинники та розріджувачі) та зріджені тверді речовини (такі як віск, масло, дьоготь та автомобільні шини). [Також можна використовувати ДЕЯКІ вогнегасники водяним туманом. ПЕРЕВІРТЕ ДЕТАЛІ ПРО ПОСТАЧАЛЬНИКА.]
 - **СУХИЙ ПОРОШОК:** електричні пожежі, викликані горючими/займистими газами (природний газ, LPG, ацетилен). Не гасіть ці пожежі, а намагайтеся ізолювати подачу газу. Небезпека для здоров'я та безпеки при вдиханні порошку. Не рекомендується для використання всередині приміщень. [Також можна використовувати ДЕЯКІ вогнегасники з водяним туманом. ПЕРЕВІРТИ ДЕТАЛІ ПРО ПОСТАЧАЛЬНИКА]
 - **ВУГЛЕКИСЛИЙ ГАЗ:** легкозаймисті рідини та електричні пожежі. Потрібна максимальна обережність при використанні в обмеженому просторі. Також можна використовувати вогнегасник водяним туманом, який позначений як безпечний для використання на обладнанні під напругою.
 - **ВОЛОГІ ХІМІЧНІ:** кулінарні олії та жири
2. Дослідження показують, що вогнегасники водяним туманом завдають найменшої шкоди більшості матеріалів, знайдених в історичних інтер'єрах та історичних предметах, включаючи картини/пофарбовані поверхні. Рекомендується використовувати водяні туманні вогнегасники, а також водяні вогнегасники без добавок. Деякі піни є кислими і можуть пошкодити історичні поверхні (наприклад, можуть прилипнути до поліхромності), але є менш шкідливими, ніж викиди з порошкових вогнегасників. Порошок із сухих порошкових вогнегасників є найбільш шкідливим, розряджається на великій площі, а коли вологий/мокрый порошок є корозійним, а після висихання утворює конкременти. Вогнегасники ВУГЛЕКИСЛОГО ГАЗУ не ефективні для вовни або текстилю. ВУГЛЕКИСЛИЙ ГАЗ виділяється з газу під тиском, і є більш шкідливим для картин, ніж водяний туман.
3. ПЕРЕВІРТЕ ДЕТАЛІ ПРО ПОСТАЧАЛЬНИКА. Багато вогнегасників водяного туману при покупці наповнені деіонізованою водою. Деякі можна залити звичайною водою. УВАГА: для цих вогнегасників, якщо деіонізованої води не вистачає, після заповнення звичайною водою (яка проводить електрику) її НЕ МОЖНА використовувати для гасіння електричних пожеж. Якщо є вибір, купіть водяний туманний вогнегасник, що зберігається під тиском, який легший і простіший в огляді та обслуговуванні, ніж картриджний вогнегасник (тобто не потрібно міняти картридж).

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

- Kjølsen Jernæs, N. and Teijgeler, R. (2022) *Посібник про історичні будівлі та пожежі в країнах, постраждалих від війни*, представники Норвезького інституту досліджень культурної спадщини (NIKU) та Heritage for Peace. *Guide on Historic Buildings and Fire in War-affected Countries*, representing the [Norwegian Institute for Cultural Heritage Research \(NIKU\)](#) and [Heritage for Peace](#)
- Kidd, S. (2017), *Непомічений актив: переоцінка портативних вогнегасників – новий погляд на їх значення в охороні спадщини та за її межами*, Журнал управління пожежами та ризиками, листопад, с.30-35. *Overlooked Asset: a reappraisal of portable fire extinguishers - a new outlook on their value in heritage protection and beyond*, Fire and Risk Management Journal, November, pp.30-35.
- Benfer, M. et al. (2016), *Вплив вогнегасників на матеріали культурних ресурсів ЗАКЛЮЧНІ ЗВІТИ (Кількісне визначення та оцінка)*, Дослідницький фонд пожежного захисту (Резюме) [Доступ 19.04.2022] [Impact of Fire Extinguisher Agents on Cultural Resource Materials FINAL REPORTS \(Quantitation & Assessment\)](#), Fire Protection Research Foundation ([Exec Summary](#)) [Accessed 19.04.2022]
- Jensen, G. and Sommer-Larsen, A. (2006) *Ручне вогнегасне обладнання для охорони спадщини*, Riksantikvaren, Норвезьке управління культурної спадщини та історичної Шотландії. [Переглянуто 19.04.2022] [Manual Fire Extinguishing Equipment for Protection of Heritage](#), Riksantikvaren the Norwegian Directorate for Cultural Heritage and Historic Scotland. [Accessed 19.04.2022]

Складено членами робочої групи, організованої через Icon, Institute of Conservation, www.icon.org.uk, з вдячністю колегам-фахівцям зі збереження та пожежі з Великобританії, Норвегії, Нідерландів та США. Версія 1 22 травня 2022 р. Будь-які зміни, внесені до стандартів або законодавства після дати версії цієї інструкції, не розглядатимуться.

© травень 2022. Цей твір ліцензований відповідно до Creative Commons — Attribution-NonCommercial 4.0 International — CC BY-NC 4.0